

[Axel Dam.]

noget berettiget og sundt i Bestræbelserne for at gøre Arbejderne medinteresserede i den Bedrift, de arbejder i, men det kan ikke gøres gennem en ensidig Lønregulering opad i gunstige Tider; det kan gøres ad Frivillighedens Vej, ved som en Del af Lønnen at tilbyde Arbejderne udbytteberettigede Andelsbeviser, der gør dem personlig interesserede i, om Bedriften giver Overskud eller Underskud.

Et andet nyt Parti kalder sig Samfundspartiet. Ved Siden af nogle fromme Ønsker om Rentabilitet for Landbruget og Bekæmpelse af Arbejdsløsheden, bl. a. ved at unddrage unge, ugifte Mennesker den Understøttelse, der afholder dem fra at tage underlønnen Arbejde ved Landbruget, har det enkelte konkrete Krav paa Programmet, som viser, at det for Programfabrikanter med begrænset Horisont er meget lettere at faa Øje paa enkelte fornuftige Detailler end at optrække principielle Fornuftlinier, efter hvilke Detaillerne melder sig af sig selv som underordnet Led eller anskueliggørende Eksempler. Saaledes opføres f. Eks. som selvstændige Programpunkter Ophævelse af Statens Støtte til Forfattere og Kunstnere, Det kongelige Teaters Overgang til Privatdrift, Indførelse af Skattepligt for Kongehusets Medlemmer med Undtagelse af Kongen og Kronprinsen, Nedsættelse af Ministerpensionerne og Indskrænkning af Rigsdagsmændene, det vil sige deres Antal. I Partiets Skattepolitik findes Kravet om udvidet Grundværdistigningsskat, altsaa et lille Skridt hen imod det rigtige, men med Bibeholdelse af de gængse Skatter og Toldafgifter samt Afgifter paa Luxusvarer, skønt Fabrikation og Forbrug af saakaldte Luxusvarer er det eneste, der kan give forøget Arbejde og vil gøre det, naar Købeevnen forhøjes gennem Afskaffelse eller Nedsættelse af det Skattetryk, der nu tvinger største Delen af Forbrugerne til at begrænse deres Forbrug til de mest uundværlige Nødvendighedsartikler, hvis Produktion umuligt kan sætte alle de ledige Hænder i Arbejde. Den blinde Kamp mod Produktion af og Handel med alt, hvad man mener Menneskene kan undvære, beror paa en grov socialøkonomisk Vildfarelse og viser, at dette Parti kun har Øje for Smaalapperier og ikke bygger paa nye Retningslinier for en virkelig gennemgribende og sanerende Samfundspolitik.

Det frie Folkeparti, som jo har 2, maaske 3 Repræsentanter her i Tinget, kræver bl. a. Valutacentralen ophævet, hvad vi slutter os til og nærmere skal begrunde,

naar Valutaloven kommer til Behandling. Kravet om effektiv Kontrol med den overhaandtagende beskyttede Monopoldannelse er for os et for moderat Krav. Den toldunderstøttede Monopolfortjeneste skal ikke kontrolleres, men afskaffes. Hvad Opraabet mener med en Lovgivning, der sikrer Erhvervenes Ligestilling i økonomisk Henseende, er mig ikke klart. Frikonkurrence kan der ikke være ment, eftersom et andet Punkt kræver en Handelspolitik, der tager Hensyn til dansk Produktion, altsaa ikke fri Konkurrence, og at gøre alle Erhverv lige lønnende formaar jo ingen Lov, saa det kan fornuftigvis ikke være Mening. At Partiet kræver en ny Valglov, der sikrer det virkelige Folke- og Selvstyre, hilser vi som en glædelig Modsetning til Moderpartiet Venstres udemokratiske og grundlovsstridige Valglovsønsker, som de kom til Orde i det ærede Medlem Hr. Brorsens Tale i Gaar, men Valgloven skal jeg senere komme tilbage til.

I Det konservative Folkepartis Program er der ikke meget at bygge nogen fremtidig Samlingspolitik paa, idet dets konkrete Programpunkter staar ganske i Strid med de Ideer, hvis Navne Programmet benytter sig af for at kunne skilte med, at ogsaa Det konservative Parti har politiske Ideer. Dels er disse Ideer ikke specielt konservative, men snarere liberalistiske, og dels lægger de Konservative en helt anden Betydning i dem end den, der gør dem tiltalende for virkelig liberalistisk indstillede Mennesker, hvad, som sagt, de konkrete Programpunkter viser. Hvis det var et virkelig liberalistisk Parti, vilde det f. Eks. ikke nøjes med at kræve et skarpere Skel mellem, hvad der er kommunale Opgaver, og hvad der er Statsopgaver, men først og fremmest kræve et skarpere Skel mellem, hvad der overhovedet er offentlige Opgaver, og hvad der er private Anliggender, saa meget mere som det Gang paa Gang fremhæves, at man vil beskytte det private Initiativ og den private Ejendomsret og den personlige Frihed, under hvis Fane man saa kræver den tvungne Militærtjeneste udvidet. Det ærligste Punkt i hele Programmet er vistnok Udtalelsen om, at det nærmeste Formaal, der skal stiles imod, er at fravriste de nuværende Regeringspartier deres Magt. Dette stempler som en speciel konservativ Opgave. Der staar: saa sandt vi, Det konservative Parti, mere end noget andet søger at samle Vælgere fra alle Klasser i Folket. Ja, det er nok muligt, at Det konservative Parti mere krampagtigt end noget andet søger at kapre Vælgere